

ARDAHAN İLİ KONGRE CADDESİNDE BULUNAN İŞ YERİ ADLARI ÜZERİNE İNCELEME

Erdal AYDOĞMUŞ¹

ÖZET

Her iş yerinin kendine ait bir adı vardır. Ülkemizde son yıllarda iş yerlerine verilen adların özellikle batı dillerindeki sözcüklerden seçildiği görülmektedir. Böyle bir durum karşısında da Türkiye’de bulunan iş yeri tabelalarındaki dil kirliliğiyle karşılaşmaktadır. Günümüzde iş yerlerine Türkçe adlar yerine anlamı dahi bilinmeyen yabancı sözcükler tercih edilerek işletmelere ad olarak verilmektedir. Artık iş yeri adlarının yabancı sözcüklerden seçilmesi için neredeyse yarış yapılmaktadır. Günümüzde yabancı dillerden alınan sözcüklerden oluşan iş yeri adlarının Ardahan’a (Kongre Caddesi) nasıl yansıdığı yönündeki izlenimlerin paylaşılması düşüncesiyle bu çalışma yapılmıştır. Çalışmada Ardahan’ın Kongre Caddesi üzerinde bulunan iş yeri sahipleriyle görüşülerek iş yeri adlarının kökeni hakkında elde edilen bilgiler paylaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil, kültür, iş yeri adları.

ANALYSIS ON THE NAMES OF BUSINESSES IN KONGRE STREET OF ARDAHAN

ABSTRACT

Every business has its own name. In recent years, the names given to businesses in our country is selected especially from the western words. In such situation it is encountered in the businesses sign language pollution in Turkey. Nowadays, business names instead of Turkish names, unknown foreign words are given to businesses as a name. There are almost races to choose the name of the companies from foreign words. This study has been carried out with the idea of sharing the impressions of how the names of the work places consisting of words taken from foreign languages are reflected in Ardahan (Kongre Street). In this study, there are informations about the origin of the company names was shared with the owners of the companies on the Kongre Street of Ardahan.

Keywords: Language, culture, businesses names.

1.Giriş

Dil ve kültür bir bütündür. İkisi sıkı bir ilişki halinde olduğundan birbirini tamamlar. Dil kültürü, kültür de dili besler. Dil ve kültür konusundaki bütünlükle ilgili Korkmaz’a göre kültürü oluşturan çeşitli öğeler vardır. Bunların başında da dil gelir. Dil ile kültür arasında iç içe geçmiş ayrılmaz bir bağ vardır (Korkmaz, 1997, s. 129).

Yüzyıllar boyunca yaşamın içinden çıkan kültür de dil kadar önemlidir. Türk milleti köklü bir tarihe sahiptir. Köklü bir tarihe sahip olan Türk milletinin eski geçmişi kadar temelleri sağlam bir kültüre de sahip olması neticesinde tarihteki yerini almıştır.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ardahan Üniversitesi İBEF Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü.
e-posta: erdalaydogmus40@gmail.com

Dilimiz o kadar kıymetli ki, hayattaki en önemli değerlerimizden olan “ana” sözcüğünden yola çıkılarak dilimizle ilgili “anadil” terimi kullanılmıştır. İşte ana dilimizin korunması, Türk dilinin dünü, bugünü ve yarını ile ilgili çalışmaların yapılması için Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk tarafından açılan “Türk Dil Kurumu” bu amaç doğrultusunda kurulmuş önemli bir kurumdur.

İnsanoğlu tarafından canlı ve cansız her bir varlığa ad verilmektedir. Kişi adları, hayvan adları, yer adları vs. adlandırılmaların dışında bir de ticaret amaçlı açılan iş yerlerine ad konulmaktadır. Gaddar’a göre, insan kendisine ve çevresindeki diğer insanlara ve nesnel dünyaya çeşitli adlar koyarak iletişimi kolaylaştırmaya çalışmıştır (Gaddar, 2014, s. 320).

Devletlerin tarih boyunca çeşitli sebeplerden dolayı birliktelikleri sonucunda diller arası alışverişin kaçınılmaz hale geldiği bilinmektedir. Özellikle Türklerin İslamiyet’i kabul etmeleriyle Türkçenin Arapçadan etkilendiği görülmektedir. Bu etkileşim Aksan’a göre Anadolu’da gelişen yazı dilinde, XVIII. yüzyıldan sonra Arapçanın, özellikle yazın kanalıyla da Farsçanın etkisi durmadan artar (Aksan, 2009, III. Cilt, s. 45).

Günlük hayatta bireylerin ihtiyaçlarını giderebilmesi için ürünlerin satıldığı iş yerleri açılmaktadır. İnsanoğlu açılan bu iş yerleri vasıtasıyla gereksinimlerini karşılamaktadır.

İşletmelerin açılmasıyla iş yerlerine ad verilmektedir. İşletmelere verilen adlar tabelalara yazılmakta ve iş yerlerinin duvarlarına asılmaktadır. İş yerlerine verilen adlar artık o işletmenin kimliği olmaktadır.

Türkiye genelinde özellikle son yıllarda iş yerlerine verilen adlar dikkat çekmektedir. Türkçe sözcükler yerine yabancı dillerdeki sözcüklerden oluşan adların iş yerlerine verildiği gözden kaçmamaktadır. İş yerlerine özellikle de son yıllarda batı kökenli dillerden alınan sözcüklerden oluşan adların verilmesi gerçekten ana dilimizden uzaklaşıldığını, tabelalardaki iş yeri adlarının dil kirliliğine neden olduğunu göstermektedir.

Son yıllarda Türkçenin İngilizceden etkilendiği görülmektedir. Yine Aksan’a göre Türkçede İngilizce sözcüklerin yerleşmesi daha çok II. Cihan Savaşı sonrasında olmuştur. “Snek bar (snackbar), self servis (self service), sprej (spray), tişört (T- shirt), set (set)” gibi pek çok ögeye değin, sözcüklüğüne yerleşmiş ya da yerleşmekte olan sözcükler bunun tanığıdır (Aksan, 2009, III. Cilt, s. 47).

Eskiden genellikle iş yerine, iş yeri sahibinin adı ya da soyadı verilirken günümüzde ise iş yeri adlarının seçiminde farklı bir yol izlenmektedir. Son yıllarda işletme sahipleri tarafından iş yerlerine batı kökenli sözcükler verilmektedir. Böylelikle iş yeri adının daha dikkat çekici olacağı ve çok müşteri çekeceği düşüncesi olduğu iş yeri sahipleriyle yapılan görüşmelerden anlaşılmaktadır.

Arvas’a göre gerek değişen sosyal yapı gerek artan nüfusla birlikte iş yeri isimlerinin seçimi de önem kazanmaya başlamıştır. İnsanlar, daha iyi satış yapabilmek ve iş yerlerini ilgi çekici kılmak için soyadları dışında ilginç, kısa, akılda kalabilen bir isim yahut bu özelliklere sahip bir yakınının adını iş yerlerine vermeye özen göstermektedirler. (Arvas, 2011, s. 4)

Türkiye'nin Kuzey Doğu Anadolu bölgesinde yer alan Ardahan ili Kongre Caddesi'ndeki işletme adları değerlendirildiğinde artık yavaş yavaş bu küçük ilimizde de yeni açılan iş yerlerine verilen adlardan da anlaşıldığı üzere yabancı dil hayranlığının başladığı görülmektedir. İşletme ve ürün adlarındaki yabancı sözcük hayranlığının dilbiliminden çok sosyoloji ve psikoloji alanlarının konusu haline geldiği (Gülsevin, 2015, s. 147) üzerinde durulmaktadır.

Başka milletlerle olan iletişim sonucunda ortaya çıkan diller arası etkileşim ile ana dilimizdeki sözcüklerin yerine yabancı dillerdeki sözcüklerin kullanılmasıyla oluşan gizli batı hayranlığı birbirine karıştırılmamalıdır. Dilimize başka dillerden giren sözcüklerin Türkçenin dilbilgisi kuralları doğrultusunda süzgeçten geçirilmesinin doğru bir yol olacağı düşünülmektedir.

1.1. İş Yeri Adları Üzerine Yapılan Çalışmalar

Farklı şehirlerdeki iş yeri adlarıyla ilgili birkaç çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır:

Kerime Üstünova'nın "Bursa'da Tabelâ Adları" (1996), Şeref Boyraz'ın "İletişim Açısından Sivas'ta İşletme Adları" (2003), Arzu Şeyda'nın "Dil Açısından Kars'taki İş yeri İsimleri" (2005), Salim Küçük ve Serdar Saraç'ın, "İş Yeri Adlarındaki Batı Kaynaklı Kelimeler Ve Ordu İli Örneği" (2008), Mustafa Üstünova ve diğerlerinin ortak kaleme aldıkları, "İş Yeri Adlarında Türkçenin Kullanımı" (2010), Abdulsam Arvas'ın "İş Yeri İsimleri Üzerine Bir Araştırma: Van Örneği" (2011), Zeliha Gaddar'ın "Ödemiş'in İş Yeri Adları Üzerine Bir İnceleme" (2014), Akif Arslan ve Eylem Diyapoğlu'nun "Ağrı İli Cumhuriyet Caddesi'ndeki İş Yeri Adlarının Dil/Kültür İlişkisi Bağlamında Değerlendirilmesi" (2018),

Kerimova'nın çalışmasında Bursa'da bulunan iş yeri tabelalarının yabancı sözcüklerden oluştuğu, özellikle de İngilizce adların iş yerlerine verildiğinin üzerinde durulmuştur. Boyraz'ın eserinde işletmelere verilen adları belirleyen faktörler başlıklar halinde verilmiştir. Şeyda'nın eserinde Kars'taki iş yeri adları dilbilimsel açıdan incelenmiştir. Küçük ve Saraç'ın kaleme aldıkları çalışmada Ordu'daki batı kökenli iş yeri adları üzerinde durulmuştur. Mustafa Üstünova ve diğerlerinin çalışmasında Bursa'daki işyeri adlarının kökeni üzerine araştırma yapılmıştır. Ortaya çıkan sonuç rakamlarla verilmiştir. Van'daki işyeri adları üzerine yapılan çalışmada Arvas, geleneksel ve geleneksel olmayan iş yeri adlarını başlıklar altında inceleyerek iş yerine ad verilmesinde iç ve dış dinamiklerin etkisi üzerinde durmuştur. Gaddar'ın çalışmasında Ödemiş'teki iş yeri adlarının anlamı hakkında açıklama yapılarak iş yeri sahiplerinin öğrenim durumları belirtilmiştir. Ayrıca iş yeri tabelaları görsel olarak verilmiştir. Arslan ve Diyapoğlu tarafından Ağrı'nın Cumhuriyet Caddesi'nde bulunan iş yeri adları dil ve kültür bağlamında ele alınarak işletme adlarının kökenleri belirlenmiştir.

1.2. Yöntem

Bu çalışma Ardahan İli Kongre Caddesi'ndeki iş yeri adlarının kökenleri, iş yeri adlarının verilmesinde nelere dikkat edildiği gibi konulara cevap bulunması için yapılmıştır.

İlk önce adı geçen caddede bulunan toplam 108 iş yeri sahibiyle görüşülmüştür. Görüşmelere Türkiye İş Bankası, Akbank, Garanti Bankası, Vakıfbank, Raphella, Ekomini, Şok, Bim, A101, Sürat Kargo, İstikbal, İstanbul Kır Pidesi ile görüşme yapılmamıştır.

Görüşmede iş yerinin açıldığı tarih, iş yeri adının nasıl seçildiği sorularak görüşmeler kayıt altına alınmıştır.

Kökenlerine göre iş yeri adları başlıklar halinde verilmiştir. Çalışmanın sonunda iş yeri adları alfabetik sıraya göre yazılmıştır. Ayrıca işletmenin açıldığı tarih parantez içinde gösterilmiştir.

2. İş Yeri Adları

2.1. Adı, Soyadı, Çocuğunun Adı, Bir Yakınının Adı Gibi Kişi Adlarından Oluşan İş Yeri Adları

İş yeri adları incelendiğinde iş yerine kendi adı ya da soyadını, çocuğunun adını, babasının adını veya bir yakınının adını veren iş yerleriyle sık karşılaşılmaktadır. Ardahan İli Kongre Caddesinde, iş yerlerine bu şekilde ad veren işletmeler şunlardır:

Özyay Av Malzemeleri, Özgür Akvaryum, Hüma Elektronik, Barış Giyim, Kayatürk Mandıra, Uzun İletişim, Hazal Kelle Paça, Bozkurt İnşaat, Ardem Tavukçuluk, Onur Erkek Kuaförü, Özgür Şarküteri, Bozkurt Ticaret, Sefa Giyim, Aydemir Kuyumculuk, Elif Çay Evi, Cansu İnşaat, Sayınlar Ticaret, Kılıç Ofset, Gül Güzellik Kuaförü, Uğurlu Tekel Bayi, Umur Çağ Kebabı, Mustafa Yılmaz Petrol, Özbıngöl Gıda, Mert Çay Evi, Aktaş İletişim, Yıldız AVM, Güngör Mobilya, Hüseyin İletişim, Canerler Bijuteri, Kargı Yapı Market, Torunoğlu Oto Lastik, Yalçın Koç Oto, Aktürkler Petrol, Ögel Kardeşler, Gümüş Gıda, Güven Otomotiv, Berat Kömürcülük, Atmaca Otomotiv, Şahin Market, Altıntaş Petrol, Tunç Petrol Otomotiv, Miray Cafe, Şenel Proje & Danışmanlık,

2.2. Devralındığı İçin Sebebi Bilinmeyen ve Aynen Devam Ettirilen İş Yeri Adları

Çalışmanın başlığına ait iş yeri adlarından üç tane iş yerinin adının devraldığı zamanki adıyla devam ettirildiği tespit edilmiştir.

Büyük Eczane, Fatih Kırtasiye, İpek Ekmek.

2.3. Adını Şehirden Alan İş Yeri Adları

Bazı işletme sahipleri tarafından iş yerlerine şehrin adının verildiği de dikkat çekmektedir. Adını şehirden alan iş yeri adları:

Ardahan Balık ve Sebze Pazarı, Ardahan Optik.

2.4. Adını Bölgenin Özelliklerinden Alan İş Yeri Adları

İş yerlerine şehrin bulunduğu coğrafi konumundan yola çıkarak da adlar verilmektedir. Ardahan bal ve peynircilik konusunda önemli bir şehirdir. Bundan dolayı bal ve peynir satışı yapılan iş yerine “Bizim Yöre” adı, Ardahan’ın Doğu Anadolu bölgesinde bulunmasından dolayı veteriner tarafından işletilen iş yerine “Doğu- Vet.”, Ardahan’ın coğrafi olarak tam kuzeyde yer almasından dolayı otel işletmeciliği yapılan iş yerine “Kuzey Yıldızı” adı verilmiştir.

Bizim Yöre Bal- Kaşar, Doğu- Vet, Kuzey Yıldızı Otel,

2.5. Başka Bir Şehre Ait Özellikten Dolayı İş Yerine Verilen Adlar

Bazı iş yeri adlarının başka şehir adlarını taşıdığı görülmektedir. Lahmacun denilince akla ilk gelen şehir Gaziantep'tir. Bundan dolayı lahmacun satışının yapıldığı iş yerine "Antep" adı konulmuştur. Bu iş yerleri şunlardır: "Antep Lahmacun" ve "Antep Pide Lahmacun". İşletme sahipleri Gaziantep'tir.

Baklavanın merkezi olan Gaziantep'ten dolayı "Antepli Baklavacı" adıyla işletilmektedir. Bu iş yerinin sahibi Gaziantep'tir.

Adını yöresel özelliğinden dolayı alan başka bir iş yeri "Bingöl Kadayıf" tır. İş yerinin sahibi Bingöllüdür.

3. İş Yeri Adlarının Kökeni

3.1. Tamamı Türkçe Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Tamamı Türkçe sözcüklerden oluşan iş yeri adlarının diğer dillerden oluşan iş yeri adlarından az olduğu belirlenmiştir. İçinde sadece Türkçe sözcüklerin geçtiği iş yeri adları şöyledir:

Aydemir Kuyumculuk, Barış Giyim, Bizim yöre-Bal- Kaşar, Doyuran Döner, İpek Ekmek, Karadeniz Ekmek, Uzun İletişim.

3.2. Türkçe ve Diğer Dillerden Oluşan İş Yeri Adları

İş yeri adlarında Türkçesinin yanın sıra başka dillerinde bulunduğu işletmeler de bulunmaktadır. Aşağıda Türkçeyle birlikte kullanılan yabancı dillerden alınan sözcüklerden oluşan iş yeri adları dillere göre başlıklar halinde verilmiştir.

3.3. Türkçe ve Arapça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleriyle Türkçenin Arapçadan etkilenmesi kaçınılmaz olmuştur. Türkçeye Arapçadan girmiş birçok sözcük bulunmaktadır. İş yeri adlarında da Arapça adların etkisi görülmektedir. Aşağıda verilen iş yeri adları Türkçe ve Arapçadan oluşmaktadır.

Berat Kömürcülük (Ar.+T.), Bilim Kırtasiye (T.+Ar.), Bingöl Kadayıf (T.+Ar.), Bozkurt İnşaat (T.+Ar.), Bozkurt Ticaret (T.+Ar.), Damak Döner &Kebab (T.+T.+Ar.), Gümüş Gıda (T.+ Ar.),Hüseyin İletişim (Ar.+ T.), Özböngöl Gıda (T.+Ar.), Özyay Av Malzemeleri (T.+T.+Ar.), Sayınlar Ticaret (T.+Ar.), Sefa Giyim (Ar.+ T.), Yıldız Tuhafiyeye (T.+Ar.), Yılmaz İnşaat (T.+Ar.)

3.4. Türkçe, Türkçe ve Arapça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Burada Türkçe, Türkçe ve Arapça olmak üzere toplam üç sözcükten oluşturulan iş yeri adı gösterilmektedir. Bu şekilde bir tane iş yeri adı tespit edilmiştir.

Uğurlu Tekel Bayi (T.+T.+Ar.).

3.5. Türkçe, Arapça ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Türkçenin en çok alışveriş halinde olduğu iki dil Arapça ve Farsçadır. Türkçenin yanı sıra Arapça ve Farsça kelimeleri içinde barındıran iş yeri adları vardır.

Büyük Eczane (T.+Ar.+Far.), Yeni Eczane (T.+Ar.+Far.).

3.6. Türkçe ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Farsçanın da Türkçeye tarihi dönemlerde olan etkisi bilinmektedir. Türkçe ve Farsça sözcüklerden oluşan iş yeri adları şunlardır:

Naz Bebe (Far.+ T.), Rengin Ayakkabı (Far.+ T.).

3.7. Türkçe ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Türkçe Fransızcadan da sözcükler almıştır. Türkçe ve Fransızca sözcüklerden oluşan iş yeri adlarıyla da karşılaşmaktadır. Aşağıda Türkçe ve Fransızca sözcüklerden oluşan iş yeri adları yazılmıştır.

Orkide Çiçekçi (Fr.+T.), Özgür Akvaryum (T.+Fr.), Koç Taksi (T.+Fr.), Güven Otomotiv (T.+Fr.), Özgür Şarküteri (T.+Fr.), Üçler Elektrik (T.+Fr.), Aktürkler Petrol (T.+Fr.), Altıntaş Petrol (T.+Fr.), Tunç Petrol (T.+ Fr.), Şenel Proje Danışmanlık (T.+Fr.+T.).

3.8. Türkçe, Fransızca ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

İş yeri adları arasında ikiden çok sözcükten oluşan işletme adları da bulunmaktadır. Türkçe, Fransızca ve Fransızcadan oluşan iş yerleri şunlardır:

Onur Erkek Kuaförü (Fr.+T.+Fr.), Boncuk Kozmetik Bijuteri (T.+Fr.+Fr.), Torunoğlu Oto Lastik (T.+Fr.+Fr.).

3.9. Türkçe, Farsça ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

İkiden çok sözcükten oluşan iş yeri adlarında Türkçe, Farsça ve Fransızca olmak üzere üç sözcükten oluşan iş yeri adı bulunmaktadır.

Gül Güzellik Kuaförü (Far.+T.+Fr.).

3.10. Türkçe, Türkçe ve İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

İlk iki sözcüğü Türkçe üçüncü sözcüğü İngilizce olan iş yeri adı da mevcuttur.

Kargı Yapı Market (T.+T.+İng.).

3.11. Türkçe, Türkçe ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

İlk iki sözcüğü Türkçe üçüncü sözcüğü Fransızca olan bir tane iş yeri adı tespit edilmiştir.

Yalçın Koç Oto (T.+T.+Fr.).

3.12. Türkçe ve İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Sadece Türkçe ve İngilizce iki sözcükten oluşan iki tane iş yeri bulunmaktadır.

Atmaca Otomotiv (T.+Fr.), Trend Ayakkabı (İng.+T.).

3.13. Türkçe ve Rumca Sözcüklerden Oluşan İş yeri Adları

Türkçe ve Rumcadan oluşan iş yeri adı bir tanedir.

Kayatürk Mandıra (T.+Rum.).

4. Tamamı Yabancı Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

İş yeri adları arasında içinde Türkçe sözcüğün bulunmadığı tamamı yabancı sözcüklerden oluşan işletmelerin çok olduğu görülmektedir.

Hüma Elektronik (Ar.+Fr.),Şehzade (Far.), Villa Pastanesi(İt.+İt+Fr.), Hazal Kelle Paça (Ar.+ Far.+ Far.), Lale Tuhafiye (Far.+Ar.), Net Optik (Fr.+Fr.), Mis Lahmacun (Ar. Ar.), Zirve Çorba – Kokoreç - Köfte Salonu (Ar.+ Far. +Rum.+ Far.+Fr.), Şölen (Moğ.) Pastanesi (İt.+Far.), Fatih Kırtasiye (Ar.+Ar.), Huzur Otel (Ar.+Fr.), Gold Otomotiv (İng.+Fr.), Teknik Reklam (Fr.+Fr.).

4.1. Arapça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Arapça iki sözcükten oluşan iki tane iş yeri bulunmaktadır.

Fatih Kırtasiye (Ar.+Ar.), Mis Lahmacun (Ar. Ar.).

4.2. Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

Sadece Farsça sözcüklerden oluşan iki iş yeri adıyla karşılaşılmaktadır.

Beyaz Çarşı (Far.+Far.), Şehzade (Far.).

4.3. Farsça ve İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

İçinde Farsça ve İngilizce sözcüklerin geçtiği bir tane iş yeri vardır.

Şahin Market (Far.+İng.).

4.4. Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Fransızca iki sözcükten oluşan iki tane iş yeri tespit edilmiştir.

Aks Optik (Fr.+Fr.), Net Optik (Fr.+Fr.),Teknik Reklam (Fr.+Fr.).

4.5. Fransızca ve Rumca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Fransızca ve Rumca sözcüklerden oluşan bir tane iş yeri adı bulunmaktadır.

Sınır Turizm (Rum.+ Fr.).

4.6. Fransızca, İngilizce ve İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Fransızca, İngilizce ve İngilizce sözcüklerden oluşan iş yeri adı bir tanedir.

Elite Online İnternet Cafe (Fr.+İng.+İng.+İng.).

4.7. İngilizce Sözcüklerden Oluşan İş Yeri İsimleri

İngilizce sözcüklerden oluşan bir tane iş yeri bulunmaktadır.

Vegas Shop (İng.+İng.).

4.8. Arapça, Arapça ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Arapça, Arapça ve Farsça sözcüklerden oluşan iş yeri adlarının tamamı eczanelerden oluşmaktadır.

Mavi Eczanesi(Ar.+Ar.+Far.), Şifa Eczanesi (Ar.+Ar.+Far.), Merkez Eczanesi (Ar.+Ar.+Far.).

4.9. Arapça, Çince ve Türkçe Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları:

Arapça, Çince ve Türkçe sözcüklerden oluşan bir tane iş yeri adı bulunmaktadır.

Elif Çay Evi (Ar.+Çin.+ T.)

4.10. Arapça ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Tarihi dönemlerde Türkçenin en çok sözcük aldığı dillerden olan Arapça ve Farsça sözcüklerden oluşan iş yeri adları da bulunmaktadır.

Hazal Kelle Paça (Ar.+Far.+Far.), Beyaz Çarşı (Far.+Ar.), Lale Tuhafiye (Far.+Ar.).

4.11. Arapça ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Arapça Fransızca sözcüklerden oluşan iki iş yeri adıyla karşılaşmıştır.

Hüma Elektronik (Ar.+Fr.), Huzur Otel (Ar.+Fr.).

4.12. İngilizce ve Arapça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

İngilizce ve Arapça sözcüklerden oluşan iki tane iş yeri yer almaktadır.

Miss Lahmacun (İng.+Ar.), Eylül Cafe (Ar.+ İng.).

4.13. Arapça, Farsça ve İtalyanca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Arapça, Farsça ve İtalyanca sözcüklerden oluşan bir tane işletme adı bulunmaktadır.

Zümrüt Pastanesi (Ar.+İt.+Far.).

4.14. Farsça, Türkçe ve Arapça Sözcüklerden Oluşan İş yer Adları

Farsça, Türkçe ve Arapça sözcüklerden oluşan bir tane iş yeriyle karşılaşmıştır.

Cansu İnşaat (Far.+T.+Ar.).

4.15. Farsça, Çince ve Türkçe Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Farsça, Çince ve Türkçe sözcüklerden oluşan iş yeri adının, çay ocağı işletmeciliği yapılan iş yeri olduğu görülmektedir.

Mert Çay Evi (Far.+Çin.+T.).

4.16. Farsça, Arapça ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş yeri Adları

Farsça, Arapça ve Farsça sözcüklerden oluşan iş yeri adları da eczanelerdir.

Arzu Eczanesi (Far.+Ar.+Far.), Derman Eczanesi (Far.+Ar.+Far.), Pamuk Eczanesi (Far.+Ar.+Far.).

4.17. Arapça, Farsça, Rumca ve Fransızca Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Arapça, Farsça, Rumca ve Fransızca sözcüklerden oluşturulan bir tane işletme adı tespit edilmiştir.

Zirve Çorba Kokoreç Köfte Salonu (Ar.+Far.+Rum.+Fr.).

4.18. İtalyanca Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

İtalyanca ve Farsça sözcüklerden oluşan bir tane iş yeri vardır.

Villa Pastanesi(İt.+İt.+Far.).

4.19. Moğolca, İtalyanca ve Farsça Sözcüklerden Oluşan İş Yeri Adları

Moğolca, İtalyanca ve Farsça sözcüklerden oluşan iş yeri adı bir tanedir.

Şölen Pastanesi (Moğ.+İt.+Far.).

5. Sözcüklerin Kısaltılmasıyla Oluşturulan İş yeri Adları:

Sözcüklerin kısaltılmasıyla oluşturulan iş yeri adlarının hangi sözcüklerin kısaltılmasıyla yapıldığına dair iş yeri sahiplerinden alınan bilgiler şu şekildedir:

5.11. Ardem Tavukçuluk

İş yeri sahibinin adının ve soyadının kısaltılmasıyla iş yerine “ARDEM” adı verilmiştir.

AR+DEM

1 2

1 Arif 2 Demir

5.12. Marka Avm

Bu iş yerinin adı market sözcüğü ve iş yeri sahibinin adından Kadir’in kısaltılmasıyla oluşturulmuştur.

MAR+KA A+V+M

1 2 3 4 5

1 Market 2 Kadir 3 Alış 4 Veriş 5 Merkezi

5.13. Gökmar

İşletme sahibinin oğlunun adı Gökhan olduğundan kişi adındaki “Gök” ve market sözcüğünün ilk hecesi olan “mar” alınarak iş yerine bu şekilde ad verilmiştir.

GÖK+MAR

1 2

1 Gökhan 2 Market

5.14. Arma Market

İşletme sahibi tarafından verilen bilgilere göre işletmenin adı şehrin ve yapılan işin adından kısaltma yapılarak verilmiştir. Ardahan “AR” ve Market sözcüğünden “ma” alınarak bu ad konulmuştur.

AR+MA

1 2

1 Ardahan 2 Marketçilik

5.15. Fora Ayakkabı Giyim

İşyeri sahibinin adı ve soyadında bulunan bazı harflerden oluşturulmuş bir işyeri adıdır. İşyeri sahibinin adı Fırat soyadı ise Çoban'dır. Adının ilk harfi, soyadının ikinci harfi, adının üçüncü harfi ve soyadının dördüncü harfinden iş yeri adı türetilmiştir.

F I R A T Ç O B A N

1 3 2 4

F+ O+R+A

5.16. Saykoç Otomotiv

Bu işletmenin adı, iş yeri sahibinin dedesinin, babasının ve kendisinin adının ilk harfleri ve soyadından oluşturulmuştur.

S+ A+ Y+ KOÇ

1 2 3 4

1 Sürmeli 2 Ahmet 3 Yasin 4 Koç

5.17. Erk Koç Otomotiv

Bu iş yerinin adı iş yeri sahibinin adından oluşturulmuştur. İş yeri sahibinin adı olan "Erkan" adının ilk üç harfi alınmıştır.

E+ R+ KKOÇ

1 2 3 4

1 Erkan adının ilk harfi 2 Erkan adının ikinci harfi 3 Erkan adının üçüncü harfi 4 Soyadı

5.18. Öndersal Beton

Önceden başka bir adla faaliyet gösterirken, şirket ortaklarından olan "Önder Salur" un vefat etmesiyle diğer şirket sahipleri tarafından ölen ortaklarının adı ve soyadının kısaltılmasıyla şirkete yeni bir ad verilmiştir.

ÖNDER+SALBETON

1 2

1 Önder 2 Salur

5.19. Ar- Es İnşaat

İşletmenin adı şehrin adı, iş yeri sahibinin adı ve soyadının kısaltılmasıyla oluşturulmuştur.

AR + ES İNŞAAT

1 2

1 Ardahan 2 Erol Solmaz

5.20. markArdahan

Marka sözcüğünün kısaltılması ve şehrin adının birleştirilmesiyle ad meydana getirilmiştir. İş yeri adının ilk harfi tabelaya küçük harfle yazılmıştır. Türkçenin özelliğine ters bir durum bulunmaktadır. İlk harf büyük harfle başlaması gerekmektedir. “Ardahan” adının ilk harfi ise büyük harfle başlatılmıştır. İşletmenin sahibi tarafından bu durumla ilgili olarak işyerinin tüketiciler tarafından dikkat çekmesi için böyle yazıldığı yönünde açıklama yapılmıştır.

6. Sayı İle Başlayan İş Yeri Adı:

Başında sayı bulunan bir tane iş yeri adıyla karşılaşmışır. İş yerinin adı “75 Turizm” dir. Ardahan’ın plakası “75” olduğundan Ardahan’ın akılda kalması için iş yerinin adının başına 75 konulduğu işletme sahibi tarafından söylenmiştir.

7. İş Yeri Adlarında Geçen Arapça Kökenli Sözcükler:

bayi (TS, 287), berat (TS, 311), ecza (TS, 753), elif (TS, 788), eylül (TS, 841), fatih (TS, 854), huzur (TS, 1117), hüma (TS, 1120), gıda (TS, 943), inşaat (TS, 1198), kadayıf (TS, 1257), kebab (TS, 1375), kırtasiye (TS, 1421), lahmacun (TS, 1571), şifa (TS, 2253), ticaret (TS, 2354), malzeme (TS, 1617), mavi (TS, 1636), merkez (TS, 1658), ticaret (TS, 2354), tuhafıye (TS, 2354), zirve (TS, 2661), zümrüt (TS, 2666).

8. İş Yeri Adlarında Geçen Çince Kökenli Sözcükler:

çay (TS, 507).

9. İş Yeri Adlarında Geçen Farsça Kökenli Sözcükler:

arzu (TS, 161), çarşı (TS, 500), çorba (TS, 562), derman (TS, 637), gül (TS, 997), kelle (TS, 1382), köfte (TS, 1494), lüle (TS, 1573), mert (TS, 1660), naz (TS, 1755), paça (TS, 1873), pamuk (TS, 1878), renk (TS, 1973), sebze (TS, 2052), şahin (TS, 2196), şehzade (TS, 2212).

10. İş Yeri Adlarında Geçen Fransızca Kökenli Sözcükler:

aks (TS, 73), akvaryum (TS, 78), bijuteri (TS, 334), elektrik (TS, 782), elektronik (TS, 784), kozmetik (TS, 1494), kuaför (TS, 1514), lastik (TS, 1576), net (TS, 1767), onur (TS, 1806), optik (TS, 1808), orkide (TS, 1812), otel (TS, 1821), otomobil (TS, 1823), petrol (TS, 1918), proje (TS, 1947), reklam (TS, 1972), salon (TS, 2021), şarküteri (TS, 2206), taksi (TS, 2252), teknik (TS, 2306), turizm (TS, 2387).

11. İş Yeri Adlarında Geçen İngilizce Kökenli Sözcükler:

internet (TS, 1199), market (TS, 1627), online (TS, 1805), trend (TS, 2382).

12. İş Yeri Adlarında Geçen İtalyanca Kökenli Sözcükler:

pasta (TS, 1896), villa (TS, 2486),

13. İş Yeri Adlarında Geçen Moğolca Kökenli Sözcükler:

şölen (TS, 2230).

14. İş Yeri Adlarında Geçen Rumca Kökenli Sözcükler:

kokoreç (TS, 1458), mandıra (TS, 1619).

15. İş Yeri Adlarında Geçen Türkçe Kökenli Sözcükler:

atmaca (TS, 187), av (TS, 189), ayakkabı (TS, 198), aydemir (TS, 201), baklavacı (TS, 240), bal (TS, 241), balık (TS, 243), barış (TS, 255), bebe (TS, 290), bilim (TS, 339), boncuk (TS, 376), bozkurt (TS, 393), büyük (TS, 427), çiçekçi (TS, 541), damak (TS, 588), danışmanlık (TS, 596), doyuran (TS, 709), döner (TS, 713), ekmek (TS, 767), erkek (TS, 810), giyim (TS, 949), gümüş (TS, 1001), güven (TS, 1012), güzellik (TS, 1015), iletişim (TS, 1173), ipek (TS, 1201), kargı (TS, 1327), kaşar (TS, 1346), koç (TS, 1455), kömürcülük (TS, 1498), kuyumculuk (TS, 1550), kuzey (TS, 1551), özgür (TS, 1869), sayın (TS, 2049), tekel (TS, 2302), tunç (TS, 2486), uğur (TS, 2412), uzun (TS, 2437), üçler (TS, 2442), yalçın (TS, 2512), yapı (TS, 2526), yeni (TS, 2572), yıldız (TS, 2592), yılmaz (TS, 2594), yöre (TS, 2612),

16. Sonuç

İş yeri adlarında Türkçe sözcüklerin dışında, başta Arapça ve Farsça olmak üzere Çince Fransızca, İngilizce, İtalyanca, Moğolca ve Rumca sözcüklerin kullanıldığı tespit edilmiştir. En çok Arapça, Fransızca ve Farsça, en az ise Rumca ve Moğolca sözcüklerin iş yeri adında kullanıldığı belirlenmiştir. Rumca “mandıra” ve “kokoreç” sözcüğünün geçtiği iki tane iş yeri vardır. Moğolca olarak “şölen” sözcüğünün geçtiği sadece bir tane iş yeri adı bulunmaktadır.

Yapılan incelemenin sonucunda Türkçe dışında yabancı kökenli iş yeri adları arasında Arapça kökenli 23, Fransızca kökenli 22, Farsça Kökenli 16, İngilizce kökenli 4, İtalyanca ve Rumca Kökenli 2, Çince ve Moğolca kökenli 1 tane sözcük tespit edilmiştir. Toplamda batı kökenli adlar fazladır.

Son yıllarda açılan iş yerlerine ad verilirken batı kökenli sözcüklerin tercih edildiği yapılan görüşmeler sonucunda tespit edilmiştir. Bu durum her geçen gün yeni açılan iş yerlerine verilen adlarda sık karşılaşılabileceğinin habercisi olarak kabul edilebilir.

İş yeri adlarına batı kökenli isimlerin verilmesiyle birlikte Türkçenin dilbilgisi yapısına uymayan işletme adları ortaya çıkmıştır. Kısaltmalardan oluşan ve imlâ kurallarına uymayan işletme adlarıyla karşılaşılmaktadır.

Türkçe sözcüklerin yerine yabancı sözcüklerin tercih edildiği iş yerlerinin her geçen gün artması dilimize gerekli önemin verilmediğinin göstergesidir. Bir an önce bu durumun önüne geçilmesi için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Her birey tarafından ana dilimize karşı duyarlı olunması konusunda gerekli bilgilendirmeler yapılmalıdır.

Toplumun bilinçlendirilmesi, dilimize sahip çıkılması için gerekli adımların atılması gerekmektedir. Bu konuda da gerekli önlemler devlet kanalıyla alınmalıdır. Her ilin valiliği ve belediye başkanlığı birlikte çalışmalar yapmalıdır.

Belediyelerin yönetim organı olan belediye meclisinin yabancı kelimelerden oluşan iş yerlerinin açılmasına izin verilmemesi için meclis kararlar almalı, açılacak olan iş yeri adı

yabancı sözcüklerden oluşuyorsa belediye tarafından iş yerinin açılmasına izin verilmeyerek tedbir alınabilir.

Devlet yetkilileri anadilin önemi konusunda çalışma ekibi oluşturarak dil politikası geliştirmelidir. İlk ve ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerden başlayarak ülkemizin geleceği olan gençlerin anadil konusunda bilinçlendirilmeleri oldukça önemlidir.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (2009), *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Arslan, A. , Diyapoğlu, E. (2018), Ağrı İli Cumhuriyet Caddesi'ndeki İş Yeri Adlarının Dil/Kültür İlişkisi Bağlamında Değerlendirilmesi, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 7/3, s. 2039-2058

Arvas A. (2011), İş Yeri İsimleri Üzerine Bir Araştırma: Van Örneği, Akademik Bakış Dergisi, S. 23, s. 1- 8.

Ayverdi İ. (2016), *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Kubbealtı- Milliyet Yayınları.

Boyras, Ş. (2003), İletişim Açısından Sivas'ta İşletme Adları, Milli Folklor, S. 60, s. 141-160.

Büyük Türkçe Sözlük, (2011), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Eren, H. (1999), *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara: Bizim Büro Basım Evi.

Eyuboğlu, İ. Z. (2004), *Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü*, İstanbul: Sosyal Yayınlar.

Gaddar, Z. (2014), Ödemiş'in İş Yeri Adları Üzerine Bir İnceleme, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5 (1), 319- 332.

Gülensoy, T. (2007), *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülsevin, G. (2015), Dil Kirliliği Sorunu (Türkçede Yabancı Unsurlar Sorunu) s. 137-163, Türkçenin Çağdaş Sorunları, Ankara: Gazi Kitapevi.

Karademir, F. (2004). Diyarbakır'daki Mağaza ve İş Yeri Adları Üzerine, Ankara: V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı. 1577-1590.

Korkmaz, Z. (1997), Günümüzde Dil Yozlaşması, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi 542:129- 138.

Küçük, S. , Saraç, S. (2008), İş Yeri Adlarındaki Batı Kaynaklı Kelimeler ve Ordu İli Örneği, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, C.38, S. 38, s. 138- 155.

Özkan Nevzat, (1996), Yabancı Dillerin Türk Dili ve Kültürü Üzerindeki Etkileri, Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, S.537, s. 257- 264.

Şeyda Arzu, (2005), Dil Açısından Kars'taki İş Yeri Adları, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:12, s. 77-88.

Üstünova, K. (1996), Bursa'da Tabelâ Adları, Türk Dili Dil ve Edebiyatı Dergisi, S. 533, s. 1186- 1190.

Üstünova, M. v.d. (2010), İş Yeri Adlarında Türkçenin Kullanımı, Turkish Studies International Periodical Forthe Languages, Literatureand History of Turkishor Turkic Volume 5/1,s. 1390- 1419.

Kısaltmalar

Ar. : Arapça

Çin. : Çince

Far. : Farsça

Fr. : Fransızca

İng. : İngilizce

İt. : İtalyanca

Mog. : Moğolca

Rum. : Rumca

T. : Türkçe

TS: Türkçe Sözlük

ARDAHAN İLİ KONGRE CADDESİNDE BULUNAN İŞ YERİ ADLARI (ALFABETİK SIRAYA GÖRE)

A

AKS OPTİK (2014)

AKTAŞ İLETİŞİM (2010)

AKTÜRKLER PETROL (1983)

ALAŞARA CAFE RESTORAN (2004)

ALTINTAŞ PETROL (2017)

ANTEP LAHMACUN (2012)

ANTEP PİDE LAHMACUN (2017)

ANTEPLİ BAKLAVACI (2016)

AR- ES İNŞAAT (2008)

ARDAHAN OPTİK (2013)

ARDAHAN BALIK VE SEBZE PAZARI (2012)

ARDEM TAVUKÇULUK (2006)

ARMA MARKET (2000)

ARZU ECZANESİ (1994)

ATMACA OTOMOTİV (2017)

AYDEMİR KUYUMCULUK (1994)

B

BARIŞ GİYİM (1998)

BERAT KÖMÜRCÜLÜK (2016)
BEYAZ ÇARŞI VESTEL BAYİİ (2002)
BİLİM KIRTASIYE (2003)
BİNGÖL KADAYIF (2011)
BİZİMYÖRE BAL- KAŞAR (2004)
BONCUK KOZMETİK BİJUTERİ (2011)
BOZKURT İNŞAAT (1999)
BOZKURT TİCARET (1989)
BÜYÜK ECZANE (1987)

C

CANSU İNŞAAT (2012)
CANERLER BİJUTERİ (1971)

D

DAMAK DÖNER &KEBAP (2016)
DERMAN ECZANESİ (1993)
DİNLENGAH ÇAY VE SİMİT EVİ (2014)
DOĞU- VET (2005)
DOYURAN DÖNER (2018)
DÜNDAR ECZANESİ (1984)

E

ELİF ÇAY EVİ (2017)
ELİTE ONLINE İNTERNET CAFE (2001)
ERK KOÇ OTOMOTİV (2011)
EYLÜL CAFE, (2018)

F

FATİH KIRTASIYE (2001)
FORA AYAKKABI GİYİM (2017)

G

GOLD OTOMOTİV GÖKMAR (2008)
GÜL GÜZELLİK KUAFÖRÜ (2008)
GÜMÜŞ GIDA, (2008)
GÜNGÖR MOBİLYA BEKO BAYİİ (1984)
GÜVEN OTOMOTİV (2010)

H

HAZAL KELLE PAÇA (2015)
HUZUR OTEL (2007)
HÜMA ELEKTRONİK (2013)
HÜSEYİN İLETİŞİM TÜRK TELEKOM BAYİİ (2011)

İ

İPEK EKMEK (1993)

K

KARADENİZ EKMEK (2002)
KARGI YAPI MARKET (2003)
KAYATÜRK MANDIRA (2002)
KILIÇ OFSET (1992)
KOÇ TAKSİ (2008)
KUZEY YILDIZI OTEL (2016)

L

LALE TUHAFİYE (1989)

M

MARKA AVM (2011)
MARKARDAHAN (2014)
MAVİ ECZANESİ (1998)
MERKEZ ECZANESİ (2015)
MERT ÇAY EVİ (2009)
MİRAY CAFE, (2017)
MİRBEY İNŞAAT (2015)
MİS LAHMACUN (2017)
MUSTAFA YILMAZ PETROL (1981)

N

NAZ BEBE (2015)
NET OPTİK (2017)

O

ONUR ERKEK KUAFÖRÜ (2006)
ORKİDE ÇİÇEKÇİ (2011)

Ö

ÖGEL KARDEŞLER (2001)
ÖNDERSAL BETON (2011)
ÖZBİNGÖL GIDA (1988)
ÖZGÜR AKVARYUM (1998)
ÖZGÜR ŞARKÜTERİ (1983)
ÖZYAY AV MALZEMELERİ (1990)

P

PAMUK ECZANESİ (2006)

R

RENGİN AYAKKABI (2009)

S

SAYINLAR TİCARET ARÇELİK BAYİİ (2015)
SAYKOÇ OTOMOTİV (1990)
SAVAŞ TAŞIMACILIK (2006)
SEFA GİYİM (2015)
SINIR TURİZM (2003)

Ş

- ŞAHİN MARKET (2014)
ŞEHZADE (2012)
ŞEKEROĞLU TOPTAN GIDA (1974)
ŞENEL PROJE & DANIŞMANLIK, (2014)
ŞİFA ECZANESİ (2015)
ŞÖLEN PASTANESİ (2014)

T

- TEKNİK REKLAM (2016)
TORUNOĞLU OTO LASTİK (2000)
TREND AYAKKABI (2015)
TUNÇ PETROL OTOMOTİV (2006)
TUNUS BAHARAT (2015)

U

- UĞURLU TEKEL BAYİİ (1988)
UMUT CAĞ KEBABI (2017)
UZUN İLETİŞİM VODOFONE BAYİİ (2011)

Ü

- ÜÇLER ELEKTRİK (2013)

V

- VEGAS SHOP (2018)
VİLLA PASTANESİ (1994)

Y

- YALÇIN KOÇ OTO (2013)
YENİ ECZANE (1975)
YILDIZ AVM (1998)
YILDIZ TUHAFİYE (1988)
YILMAZ İNŞAAT, (2008)

Z

- ZİRVE ÇORBA- KOKOREÇ- KÖFTE SALONU (2018)

BAŞINDA RAKAMLARIN BULUNDUĞU İŞ YERİ ADI

- 75 TURİZM (2003)